

1. A szociálpolitika fogalma, története

Vázlat

1. A szociálpolitika fogalma.

Politika: az érdekegyeztetések, kompromisszum kötések tudománya.

Minden csoport érdekéből érvényesüljön valamennyi.

Az erősebb, nagyobb támogatottsággal rendelkező érdekcsoport jobban tudja érvényesíteni az érdekeit.

Politikai pártok, szakszervezetek, egyesületek, képviselő csoportok, kormányzati hivatalok, önkormányzatok vesznek részt a politikai érdekegyeztetésekben

Politikán kívüli érdekérvényesítési módok: sztrájk, tüntetés, aláírásgyűjtés, média-harc.

Politikai kérdéssé válik egy helyzet, állapot, ha társadalmi feszültséget, működési zavarokat, tömeges elégedetlenséget vált ki, veszélyezteti a társadalmi stabilitást.

Szociálpolitika:

- a társadalom zavartalan működését biztosító igazgatási beavatkozások,
- beavatkozással enyhíteni a szegénység, a nyomor következményeit (bűnözés, hajléktalanság, munkanélkülözés).
- az állampolgárok meghatározott szükségleteit a piac teljes, vagy részleges megkerülésével, részben vagy egészben közpénzek felhasználásával:
 - intézményrendszer segítségével
 - olyan szükségleteket elégít ki, amelyeket a piac nem vagy csak részbe elégít ki,
 - túlnyomóan állami újraelosztás révén,
 - ideológiából, vagy a konfliktusok által kényszerítve,
 - a fogyasztásra, elosztásra korlátozva elégíti ki.

Először a szegénypolitika alakult ki, majd a szociálpolitika révén alakult ki az érdemesek (az erkölcsi normáknak megfelelő életvitelűek) támogatása.

A társadalom integrációját igyekszik biztosítani.

Intézményrendszer segítségével a fogyasztás, elosztás területén kielégít bizonyos nem megfelelően kielégített szükségleteket (Ferge).

A gazdasági természetű egyenlőtlenségek csökkentésével foglalkozik, ennek érdekében beavatkozik a jövedelmek elosztásának szokásos rendjébe. Jóléti redisztribúció: elvon forrásokat a gazdaságból, bár ezzel fékezheti azt.

Pozitív redisztribúció: a szegényebbek kapnak többet.

USA: **szociális biztonság** rendszere a használatos elnevezés.

Szociális védő háló: intézmények, ellátórendszerek, támogatások, juttatások.

2. Gazdaságpolitika-szociálpolitika viszonya: a gazdaságpolitika eredményei erősen befolyásolják a szociálpolitika lehetőségeit.

1. A szociálpolitika fogalma, története

Vázlat

3. A szociálpolitika kivonatos története.

1889 után Párizsban létrejött a nemzetközi munkaügyi szervezet: Nemzetközi Munkaügyi Hivatal, amely ajánlásokat adott ki, a munkával kapcsolatos kérdéseket szabályozzák. Megjelent a munkások önszegélyezésén alapuló szociálpolitika.

Magyarországon a háború előtt: érdem alapú, egyedi elbírálású hivatalos szegénypolitika a jellemző:

- szelektív diszkrecionális segélyezés,
- egyházak karitatív tevékenysége,
- szegénységi bizonyítvány,
- a koldusok, csavargók érdemtelenek, így kirekesztődnek az ellátásból.

Az első társadalombiztosítási törvények elfogadása:

- 1893. évi XXVIII. tv. a baleset elleni védelemről és az ipartestületekről,
- 1884. önkéntes betegsegélyező pénztárak,
- 1907. évi XIX. tv. a baleset és betegségbiztosításról. (900000 főt érint),
- 1923. 14 év alatt tilos a foglalkoztatás a fpglalkoztatás a sütőiparban, később általánosan,
- 1927. évi XXI. tv. az Országos Társadalombiztosítási Intézettről (OTI),
- 1928. 12 hét szülési szabadság, munkaközben 1 óra szoptatási idő,
- 1928. a nyugdíjkorhatár 65 év,
- 1937. évi XXI. tv. 48 órás munkahét,
- 1938. fizetési szabadság,
- 1938. gyermeknevelési pótlék (a családi pótlék megfelelője) 125000 családot érint).

Az 1945 utáni évek: 1950-ig Népjóléti Minisztérium.

Az 1950-es évektől:

- a juttatások a szocialista állam jóságos adományai, mivel csak közérdek van, csoportérdek nincs.
- a szociálpolitika feloldódik a társadalompolitikában, univerzális ellátásokra törekvés:
 - teljes foglalkoztatottság adminisztratív úton,
 - alacsony bérek mellett ingyenes oktatás,
 - alacsony bérek mellett egészségügyi ellátás (alacsony színvonalú),
 - alacsony lakásbérleti díjak (államosított lakásokban is, lerobbanó bérlakások)
 - 1966-ig a munkavállalók nem fizettek társadalombiztosítási járulékot, „ajándékként” kapták a nyugdíjat.
 - támogatott „közügy” még: gyermekintézmények, közlekedés, alapvető élelmiszerek
 - 80-tól szanálásokkal egybekötött panelház építés, külföldi hitelekkel,

1. A szociálpolitika fogalma, története

Vázlat

-
- elmaradott infrastruktúra: utak, telefon, víz- és csatornahálózat, iskola- és kórházépítés.

A járulékfizetés, majd újabban a tagdíjfizetés óta a nyugdíj egyre kevésbé az állam adománya, nem tartozik a szociálpolitika körébe. Így ismét a rászorulóknak segítsége marad a szociálpolitikának.

1989-től a nagy ellátórendszerek reformja:

- társadalombiztosítás,
- egészségügy,
- oktatásügy,
- munkanélküli ellátás,
- szociális ellátások.

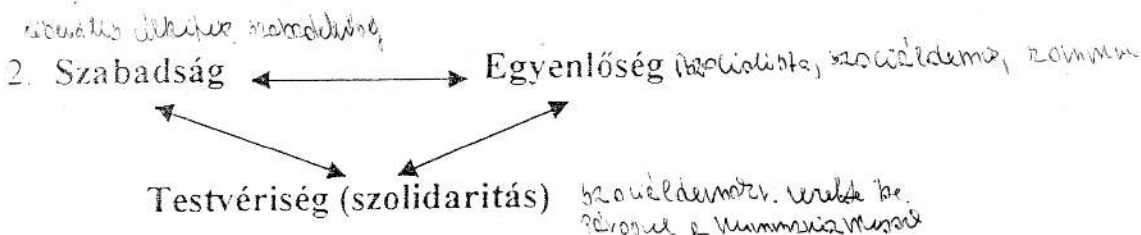
Ma az elhalasztott fizetést tartalmazó biztosítási formákat, nyugdíj és egészségbiztosítási rendszereket általában nem tekintik a szociálpolitika részének, bár lehetnek ilyen elemei, pl. adólevonás.

• elmaradott infrastruktúra, alacsony életkor, és családmérete
iskola- és kórházépítés
A tanulmányok, majd a gazdasági és a nyelvi egyetemes képzés az
állami adománnyal, nem tartozik a szociálpolitika körébe, így nem a szociális
segítség, hanem a szociálpolitikának.
1989-től a nagy ellátórendszerrel történő
- társadalompolitika
- egészségügy
- oktatás
- munkaadókkal ellátás
- szociális ellátások
Már az ellátásokhoz tartozó tartalmak biztosítása formális, nyelvi és
szociális ellátások biztosítása általában nem tartozik a szociálpolitika
körébe, hanem a szociális ellátásokhoz tartozó ellátások.

2. A szociálpolitikára ható értékek

Vázlat

1. Az érték fogalma: szükségletekből fakadó igen távoli cél, ami felé csak közeledni lehet, elérni nem.

Szabadság: fizikai (itt nem erről van szó), jogi kényszer mentesség, pl. gyülekezési, szólás, sajtó, vallás.

Locke: ha nincs törvény, nincs szabadság.

Lehetővé teszi a választást.

Szabadon gazdagodhat, ha elég szorgalmas, képzett stb.

A szegénység nem feltétlenül sérti.

3. Egyenlőség:

- esélyegyenlőség,
- feltételek egyenlősége,
- célba érés esélye, pl. az oktatásban, munkába lépésnél,
- fizikai életesély az egészségügyi ellátás révén,
- számarány szerinti (kvótás) esély, pl. női-férfi munkavállalásnál
- egyenlő bánásmód, törvény előtti egyenlőség.

4. Testvériség (szolidaritás).

- mérsékli a szabadság és egyenlőség ellentmondását,
- szociálpolitika: a redisztribúció révén a rászorulóknak juttat,
- kötelező egészségbiztosítás Európában (USA-ban nincs): jövedelem szerint fizet be, és szükséglet szerinti ellátást kap.

5. Tolerancia: megértés az eltérő helyzetű, viselkedésű, kultúrájú iránt.
Lehet-e, kell-e tolerálni az intoleranciát?

6. Igazságosság:

- elosztó, disztributív,
- kiigazító, kommutatív.
- milyen kritériumok szerinti elosztás kiigazítás?

A redisztribúció: Az állam újraelosztó tevékenység
A disztributív...

Kommutatív: Az eredmény megosztása - mindenki részesül

* USA-ban: egészségbiztosítás van, kifizetés az adó, magas fizetésű
gyűjtőn perzent

3. A szociálpolitika alapelvei VÁZLAT

8. Ha valóban megérke - szüret pl. az utasok nem kés. 1972. végül 85% a nem éri el.
A megszüret : pozitív disztribúciós törvény + persze a nem éri el végül beje miként
L munkaerőre vonatkozó,
pl. legelőtlen - 10-15. századok közötti időtartamra vonatkozóan.
12. egy utasoknál pontosan négyezer évesen az utasok nem éri el. pl. nincs 10-15. századok közötti időtartamra vonatkozóan.

4. Jövedelmek elosztása és újraelosztása

Vázlat

Szociálpolitika: beavatkozás a társadalmi folyamatokba.

A beavatkozás eszközei:

- jog, *megéltatásához minél nagyobb juttatás*
- kommunikáció,
- jövedelemelosztás. *a befolyt adókat oda juttatja a szfg-ből*

Mi a jövedelem?

- Bevétel – kiadás egyenlege *nettó jövedelem*
- Bruttó jövedelem – adók, járulékok = nettó jövedelem

Transzfer jövedelem: az állam más területre csoportosítja át a befolyt jövedelmet

Pl. az iparból befolyt jövedelmet a szociális ellátásra.

Transzfer = átengedett jövedelem.

Disztribúció – redisztribúció *Befolyt adó az állam általános juttatásait, szociális juttatásait, valamint nem tag juttatásait*

Pl. egy gazdálkodó szervezetnél fizetést kap valaki, jövedelemhez jut. Ez az elsődleges elosztás, disztribúció.

A jövedelem után befizetett adót az állam újra elosztja, nagyrészt másoknak adja. Ez a másodlagos elosztás, **redisztribúció**. *újra elosztás*

Átcsoportosítás a jövedelmek között:

- Személyek közötti:
 - = egészségesek – betegek közötti: (horizontális) az *szociális ellátás* egészségbiztosítás keretében.
 - = gyermektelenek – gyermekek közötti: családi pótlék, *gyermekjuttatás, adókedvezmény* iskoláztatási támogatás
- Időben történik az újraelosztás (intertemporális), átcsoportosítás
 - = takarékosági formák, nyugdíj (járulékok fejében)
 - = biztosítások.
 - : elhalasztják a fogyasztást.
 - = államkölcsönök visszafizetése a későbbi generációk dolga.

Horizontális: csoportok közötti újraelosztás

Vertikális: alacsonyabb – magasabb jövedelműek között

Pozitív redisztribúció: az alacsonyabb jövedelműekhez kerülnek a központosított jövedelmek. Pl.

- segélyek.
- minimális nyugdíj, *azaz az egyik tag emelésével a másiké csökken*
- minimálbér,
- közoktatás, felső oktatás. *ingyenes- alacsonyabb*

Negatív redisztribúció: a jobb helyzetűek tovább élnek.

4. Jövedelmek elosztása és újraelosztása

Vázlat

Az újraelosztás intézményei:

1. központi költségvetés,
2. helyi önkormányzat,
3. társadalombiztosítás,
4. elkülönített állami pénzalapok.

Alapvető elv: mindenki számára egyenlő lehetőségek a jóléti feltételek biztosítására.

SZOCIÁLPOLITIKA

5. Adózás és szociálpolitika

Vázlat

1. Az adózás szerepe:

- közkiadások fedezése,
- az adófizetők felelősségérzetének erősítése a befizetett adó felhasználásának ellenőrzése révén,
- gazdasági szerep:
 - jövedelem különbségek szabályozása,
 - régiók közti különbségek szabályozása,
 - ágazatok közti különbségek szabályozása.

2. Adózás – szociálpolitika.

- az adó a legjelentősebb bevétel,
- az adózásban szociálpolitikai szempontok érvényesíthetők:
 - az adósávok és kulcsok megváltoztatása hatással van a jövedelem különbségekre,
 - az adóbevétel nagysága megszabja a szociális kiadások mértékét is,
 - az adófizetés nagyobb is lehet, mint a visszaosztás,
 - a létminimumnak megfelelő jövedelem adóztatásának mértéke és problémája. *Adópolitikai kérdés*

3. Az adózás alapelvei:

- köztelherviselés, mindenki adófizetésre kötelezett,
- az adófizetés mértéke legyen arányban a jövedelemmel:
 - progresszív (sávosan növekvő adókulcs),
 - degresszív (sávosan csökkenő adókulcs),
 - lineáris (csak egy adókulcs van),
 - vegyes.
- az adófizetés és az állam szolgáltatásai legyenek arányban.

4. Az adó alanya:

- magán személy: egyén, család,
- gazdálkodó szervezet

5. Egyéni – családi adózás:

- az egyéni adózás sok gyermek, eltartott esetén gyakran igazságtalan, ez kedvezményekkel részben korrigálható, pl. gyermekkedvezmény a tanköteles korú gyermekek után
- családi adózás: nehezen ellenőrizhető a családtagok, eltartottak száma.

6. Az adó tárgya:

- jövedelem (bevétel – költség)
- hozadék: kamat, árfolyam nyereség,
- vagyoni: építményadó, súlyadó, föld, ingatlan adó,
- forgalmat terhelő adó: forgalmi adó (ÁFA), jövedéki adó

*VEDD 21 25%
12%*

SZOCIÁLPOLITIKA

5. Adózás és szociálpolitika

Vázlat

- a végfelhasználó fizeti,
- ÁFA-kulcsok: 0%, 12%, 25%
 - 0%: használt tankönyv, humán gyógyszerek és alapanyagaik
 - 12%: tankönyvek, folyóiratok, gyógyászati eszközök, állat gyógyszerek, élőállatok, élelmiszerek, művészeti alkotó tevékenység stb.
- az EU csatlakozásig meg szűnik a 0%-os és a 25%-os kulcs
- a luxus fogyasztást, az élvezeti cikkeket (dohány, alkohol, benzin) jobban adóztatják
- Szja 2003:

30. § Az adó mértéke, ha a jövedelem összege:

0-650 000 forint	20%,
650 001-1 350 000 forint	
130 000 forint és a 650 000 forinton felüli rész	30%-a,
1 350 001 forinttól	
340 000 forint és az 1 350 000 forinton felüli rész	40%-a.

7. Önkormányzati adók

- önkormányzati rendelet állapítja meg a mértéket,
- iparüzési adó stb.,
- a szociálpolitikai juttatások egyik forrása

8. Mentességek, kedvezmények:

- a. az összevont adóalap adóját csökkenti
 - Adójóváírás: az éves bér 180-a, max. havi 9000 Ft, ha a z éves jövedelem nem haladja meg az adótábla legmagasabb kulcsú sávjának kezdő összegét, továbbá Ha a magánszemély (1) bekezdés szerinti éves összes jövedelme meghaladja a jogosultsági határt, de nem éri el a jogosultsági határ 600 ezer forinttal növelt összegét, az adójóváírás egyenlő az (1) bekezdés alapján meghatározott összegnek a jogosultsági határ feletti jövedelem 18 százalékát meghaladó részével.
 - a) nem megállapodás szerint fizetett nyugdíjjarulék,
 - b) a magánnyugdíjrendszer keretében - nem megállapodás alapján és nem kiegészítésként - fizetett tagdíj együttes összegének a 25 százaléka.
 - a felnőttképzésről szóló törvény szerinti felnőttképzési szerződés alapján az adóévben fizetett képzési díj (beleértve a vizsgadíjat is) 30 százaléka. Akkreditált intézmény igazolása kell.

SZOCIÁLPOLITIKA

5. Adózás és szociálpolitika

Vázlat

-
- az önkéntes kiegészítő biztosító pénztárba történt befizetés 30%-a, max. 130e Ft
 - tandíj, költségtérítés 30%-a, max. évi 60e Ft., halasztható a jóváírás.
 - lakáscélú felhasználásra felvett hitel adósaként szereplő magánszemély által az adóévben a tőke, a kamat és a járulékos költség törlesztéseként megfizetett, a hitelintézet által **igazolt összeg 40 százaléka**. A magánszemély által igénybe vehető kedvezmény összege adóévenként nem haladhatja meg a 240 ezer forintot.
 - A családi kedvezmény az eltartottak létszámától függően kedvezményezett eltartottanként és jogosultsági hónaponként
 - a) egy eltartott esetén 3000 forint,
 - b) kettő eltartott esetén 4000 forint,
 - c) három és minden további eltartott esetén 10 000 forint
 Családi kedvezmény a felismert magzat után is jár.
 - lakás előtakarékoság éves összegéből max. 60e Ft 20%-a,
 - fogyatékos magánszemélynél havi 2000 Ft,
 -
 - közcélú adomány 30%-a, max. 50-100e Ft,
 - élet- és nyugdíjbiztosítás 20%-a.
- b. adómentes bevételek
- étkezési hozzájárulás havi 4000 Ft-ig
 - szociális támogatás
 - nevelési ellátás
 - anyasági segély,
 - árvaellátás,
 - lakbérhozzájárulás,
-
- lakáscélú felhasználásra adott vissza nem térítendő munkáltatói támogatás, max. 5 évenként 500e Ft.

SZOCIÁLPOLITIKA

5. Adózás és szociálpolitika

Vázlat

- az önkéntes kiegészítő biztosító pénzrendszer törvényi bevezetése 2000-ban
max. 1300 Ft
- tandíj, költségtérítés 30%-a, max. évi 500 Ft, halasztható a jövőre
- lakáselől felhalmozásának feltétel nélküli adómentességének megszűnése
maga nem adómentes, hanem a lakás, a kártya és a járulékos
kötség feltételeként megfigyelt, a hitelintézet által igazolt összeg
40 százaléka. A magánnyelvi általánosan vehető kedvezmény
összege adómentesen nem haladhatja meg a 340 ezer forintot.
- A családi kedvezmény az elterjedt költségtérítéstől függően
kedvezményezett elterjedt költségtérítés és juttatásai alapján
a) egy elterjedt esetén 3000 forint
b) kettő elterjedt esetén 4000 forint
c) három és minden további elterjedt esetén 10 000 forint
Családi kedvezmény a fentiek alapján max. 600 Ft 20%-a.
- lakás előlektörlesztés éves összegéből max. 600 Ft 20%-a.
- foglalkoztatási magánnyelvi juttatás 2000 Ft.
- költségtérítés 30%-a, max. 20-1000 Ft.
- élet- és nyugdíjbiztosítás 20%-a.
- adómentes bevételek
- elterjedt hozzájárulás havi 4000 Ft-ig
- szociális támogatás
- nyelvi ellátás
- anyagi segítség
- orvosi
- lakásfelújítás
- lakáselől felhalmozásának adott vissza nem térítendő munkáltatói
támogatás, max. 5 évenként 5000 Ft.

6. Társadalmi egyenlőtlenségek

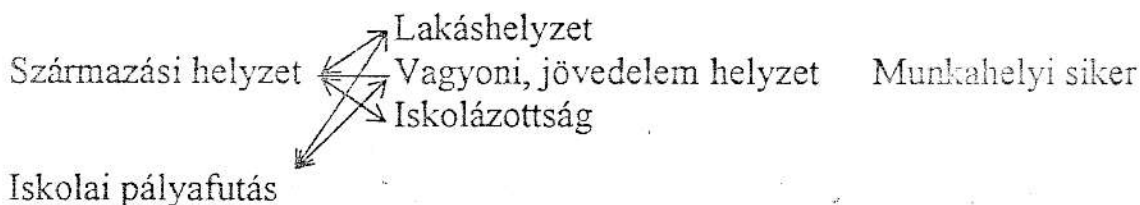
Vázlat

- 5 vállalkozásból 4-be belebuknak
- ha az apa ki akar törni, esélyes lehet a gyerek
- emberi tőke egyenlőtlensége = tudásbéli egyenlőtlenség
- társadalmi tőke egyenlőtlensége = kapcsolatokból fakadó egyenlőtlenség (kik voltak az iskolatársak, stb.), bizalom. Coleman.

6. Foglalkozási egyenlőtlenség.

7. Vagyoni egyenlőtlenség.

8. Egészségi állapotból fakadó egyenlőtlenségek.

Komfortszintek

- pozitív komfort - legmagasabb szintű, kp-i hely, fürdősz., közm. WC 12m²-nél feljebb 6m²
- komfort - egyedi komfortos építész - 11-
- felkomfortos - fürdőszoba v. WC nincs, de udvarban, folyó mellett van.
- komfort nélküli - sem WC, sem fürdőszoba nincs a házban, de van a udvarban folyó mellett, vízutak lehetősége van
- szükségesség - nem mindig ez van, nem mindig van ideiglenes jogot az ott élőknek. Nincs szoba, üvegezett ajtó szükséges víz utak lehetősége udvarban, folyó mellett.
- térbelet - újat már nem lehet régi felújításra.
- szociális építési politika

Emb.-tőke - Az emb.-tőke a tudás amit nem lehet tőle elvenni. A kult. elmaradottabb helyek, alacsony tudás

Tőke-11 - A bűnösre épít. Ahiben a politikai megbízhatóság. Bizonyos alap tudás, ezáltal reflexív kapcsolat. Egyéni tőke - miniatűr bizalom

az emberek nincs tőke-11 beje valóban másokra.

7. Szegénység és depriváció

Vázlat

- Szegénység:
1. Abszolút szegénység.
 2. Relatív szegénység.
 3. Szubjektív szegénység.

1. Abszolút szegénység.

- létminimum alatti
- már hiányt szenvednek a fizikailag egészséges létezéshez alapvetően szükséges javakból. Nem jutnak elég táplálékhoz és megfelelő hajlékhoz.
- Rowntree: Elsődleges szegénység azon családoknál van, amelyek összes keresménye nem elég ahhoz, hogy fenntartsák pusztán fizikai erőnlétüket. (1900 körül).
- Townsend: (egyének, család, csoport) szegények, ha nem rendelkeznek elegendő forrással ahhoz, hogy úgy táplálkozzanak, olyan tevékenységben vegyenek részt, és olyan életfeltételekhez, javakhoz jussanak, amelyek társadalmunkban szokásosak, vagy legalább széles körben elfogadottak és helyeslésre találnak.
- Az USA-ban 1960-tól létminimum költségek mérése.
- Az USA-ban hivatalosan van szegénységi szint: szegénységi index, évente korrigálják a fogyasztói árindexszel.
- Nagy-Britannia: hivatalosan nincs szegénységi szint, de szegénységben élőknek tekintik azokat, akiknek a jövedelme nem haladja meg a segély szintjét.
- A napi kereset 1-4 dollár alatti.

A LÉTMINIMUM számítás problémái:

- egy bizonyos jövedelemszintet használnak, pedig ez csak egyetlen szegénységi kritérium.
- az ország egyes részein drágább az élet, mint máshol
- csak egy társadalmon belüli az összehasonlítás. Az egyik társadalomban a szegénynek nincs fürdőszobája, a másiknak van.

Családi költségek mérése: az élelmezési költség a családi költségek 1/3-a.

Magyarország ma: háztartásstatisztika, fogyasztói kosár számítás alapján a KSH feladata.

Az abszolút szegénység meghatározásának problémái:

- az alapvető szükségletek kiválasztása önkényes jellegű.
- Az egyes országokban, valamint a különböző korokban eltérő a fogyasztói kosár összetétele. Tehát az abszolút szint történetileg változhat.
- A szegények száma korrelál a gazdasági visszaesésekkel, fellendülésekkel.

Depriváció: hátrányos tartozásbeli helyzetben lévő

2. Relatív szegénység esetében szintén a jövedelmet használják fel.

A szegénységet más rétegek jóléti állapotához viszonyítva határozzák meg, pl.

- a lakosság legalacsonyabb jövedelmű 20 %-a,
- az átlagkereset 50 vagy 60 százalékánál alacsonyabb jövedelműek. Ez a számítás nemzetközi összehasonlításra is alkalmas.

3. Szubjektív szegénység.

A közvélemény által még elégségesnek tartott jövedelemszint alapján határozzák meg.

Az egyének a választott viszonyítási alaptól függően tartják magukat szegénynek vagy nem szegénynek.

gyakran a helyzetük váratlan rosszabbodása estén tartják magukat szegénynek.

A lakosság általában magasabbnak tartja, mint az abszolút küszöb.

Összehasonlító kutatásra nem alkalmas.

4. Szegénységben élők általában:

- munkanélküliek (különösen az elhúzódó esetek),
- részidős foglalkoztatottak, bizonytalan állásúak,
- idősek,
- betegek,
- rokkantak,
- nagycsaládosak,
- egyszülős családok (növekvő arányban),
- nyugdíjasok kb. 50%-a.

Csökkentheti a szegénységet:

- szociális programok (Svédország). A szociális programokhoz magas adó kell!
- munkanélküliség csökkentése.

5. Magyarországon használatos minimális jövedelmi értékek pl.

- minimálbér,
- öregségi teljes nyugdíj legkisebb összege (1999: **15.350**, 2000: **16.600**, 2001: **18.310**, 2002: **20.100**, 2003: **21.800**).
- rokkantsági nyugdíj, baleseti rokkantsági nyugdíj legkisebb összege,
- árvaellátás legkisebb összege (2003: **18.580**).

6. Depriváció (=megfosztottság).

Tartós szegénység esetén alakul ki a megfosztottság általában több területen, pl. jövedelem, lakás, alapvető javak, képzettség, művelődés, munkavégzés, szeretet, stb. tekintetében. A depriváltak gyakorta reménytelennek érzik a helyzetüket. Jellemző az önfeladás.

A halmozott hátrányok esetenként öröklődhetnek.

A munkanélküliség. A Munkaügyi központ. A munkanélküliek ellátása. Pozitív diszkrimináció lehetősége. Az önkormányzat szerepe. Munkaerőpiaci szolgáltatások. Támogatások. Pályakezdő munkanélküliek.

1. A munkanélküliség:

- nem dolgozik, de keres munkát (**passzív** munkanélküli: nem dolgozik, és nem keres munkát, „munkakerülő”),
- a munkanélküliség közgazdasági racionalitása, 2,5-3,5% -unkig a közgazd.
- strukturális munkanélküliség a gazdaság átalakításának idejére (bányászat, mezőgazdaság, stb.),
- súrlódásos, (frikcionális), átmeneti, pl. pályakezdők, munkanélküli nem lehet mind az
- jövedelemvesztés kockázata, jövedelemvesztés veszélye, munkanélküli nem lehet mind az
- dezintegráció veszélye, - gazdasági válság, munkanélküli nem lehet mind az
- lelki károsodás, deviancia veszélye, - depresszió, munkanélküli nem lehet mind az
- a munkanélküliségből való kikerülés esélye, munkanélküli nem lehet mind az
- regisztrált munkanélküli (átmeneti), 1993-ban 705 ezer fő, 13.6%,
- nem regisztrált munkanélküli (tartós).

2. A Munkaügyi központ:

- kik zárhatók ki a járadékból?
- a Munkaügyi központ egyszerre: szolgáltató és hatóság.

3. A munkanélküliek ellátása.

A foglalkoztatás elősegítéséről és a munkanélküliek ellátásáról szóló 1991. évi IV. törvény

A MUNKANÉLKÜLIEK ELLÁTÁSA

24. § A munkanélküli részére - az e törvényben meghatározott feltételek szerint - ellátásként munkanélküli járadék, nyugdíj előtti munkanélküli segély, valamint költségtérítés jár. Az 58. § (9) bekezdésében szabályozott kiegészítő segélyre a 37-38. §-ban foglaltakat megfelelően alkalmazni kell.

A járadék összege:

Munkanélküli járadék

25. § (1) Munkanélküli járadék illeti meg azt, aki

- munkanélküli,
- a munkanélkülivé válását megelőző négy éven belül legalább kétszáz nap munkaviszonnyal rendelkezik,

c) öregségi, rokkantsági, baleseti rokkantsági nyugdíjra nem jogosult, továbbá táppénzben nem részesül,

d) munkát akar vállalni, de számára az illetékes munkaügyi központ nem tud megfelelő munkahelyet felajánlani, és

e) elhelyezkedése érdekében a **munkaügyi központtal együttműködik.**

(2) Az (1) bekezdés d) pontjában előírt feltételek alkalmazásában a **munkahely akkor megfelelő, ha**

a) a munkanélküli képzettségi szintjének, vagy a munkaügyi központ által felajánlott és a képzettségi szintnek megfelelő képzési lehetőség figyelembevételével megszerezhető képzettségének, illetőleg az általa utoljára legalább hat hónapig betöltött munkakör képzettségi szintjének megfelel,

b) egészségi állapota szerint a munkanélküli a munka elvégzésére alkalmas,

c) a várható kereset a munkanélküli járadék összegét, illetőleg - amennyiben a munkanélküli járadék összege a kötelező legkisebb munkabérnél alacsonyabb - a kötelező legkisebb munkabér összegét eléri,

d) a munkahely és a lakóhely közötti naponta - tömegközlekedési eszközzel - történő oda és visszautazás ideje a három órát, illetve tíz éven aluli gyermeket nevelő nő és tíz éven aluli gyermeket egyedül nevelő férfi munkanélküli esetében a két órát nem haladja meg,

e) a munkanélküli foglalkoztatása munkaviszonyban történik.

(3) A megváltozott munkaképességű munkanélküli esetében az (1) bekezdés d) pontjában előírt feltétel alkalmazásában a munkahely akkor megfelelő, ha megfelel a (2) bekezdés a)-c) és e) pontjában foglalt feltételeknek, és a munkahely és a lakóhely közötti naponta - a megváltozott munkaképességű munkanélküli által igénybe vehető közlekedési eszközzel - történő oda- és visszautazás ideje a két órát nem haladja meg.

(4) Az (1) bekezdés e) pontjában előírt együttműködés azt jelenti, hogy a munkanélküli

a) a munkaügyi központnál jelentkezik és nyilvántartásba véteti magát,

b) a munkaügyi központtal rendszeres kapcsolatot tart,

c) a felajánlott munkalehetőségeket mérlegeli,

d) maga is részt vesz megfelelő munkahely felkutatásában,

e) a saját maga által talált, vagy a munkaügyi központ által felkínált megfelelő munkahelyen munkaviszonyt létesít, illetve a munkaügyi központ által felkínált képzési lehetőséget elfogadja.

12. § (1) A munkaügyi tanácsnak a munkaadók képviseletét ellátó tagjait (munkaadói oldalát) Országos Munkaügyi Tanácsban képviselettel rendelkező országos munkaadói szövetségek megyei szervezetei, a munkavállalók képviseletét ellátó tagjait (munkavállalói oldalát) az Országos Munkaügyi Tanácsban képviselettel rendelkező országos munkavállalói szövetségek megyei szervezetei jelölik, illetve vonják vissza a

jelölést. A tagokat - a jelölés, illetőleg annak visszavonása alapján - a munkaügyi központ igazgatója bízza meg a munkaügyi tanács megbízatásának lejártáig terjedő időtartamra, továbbá hívja vissza. A helyi önkormányzatok képviselőjét ellátó tagokat (önkormányzati oldalt) a megyei (fővárosi) közgyűlés, valamint a megye területén lévő megyei jogú városok képviselő-testülete választja, és hívja vissza. A választás, illetve visszahívás alapján a tagok részére a megbízólevelet a munkaügyi központ igazgatója adja át, illetve vonja vissza.

(2) A munkaügyi tanácsnak nem lehet tagja az a személy, aki olyan szervezetnek a tulajdonosa, vezető tisztségviselője, vezető állású munkavállalója, amely a munkaügyi központ által közvetített személyek részére rendszeres szolgáltatást (képzést, munkaközvetítést) nyújt. A munkaügyi tanács a tagjai tekintetében további összeférhetetlenségi szabályt is megállapíthat.

A munkanélküli járadék mértéke

26. § (1) A munkanélküli járadék összegét a munkanélkülinek a munkanélkülivé válását megelőző négy naptári negyedévben elért átlagkeresete alapulvételével kell kiszámítani. Az átlagkereset számítására a munkajogi szabályokat kell alkalmazni, azzal az eltéréssel, hogy a személyi alaptól a kifizetésének időpontjában érvényes összeggel kell figyelembe venni.

(5) A munkanélküli járadék összege az (1)-(4) bekezdés alapján meghatározott járadékalap 65 százaléka.

(6) A munkanélküli járadék összegének alsó határa megegyezik az öregségi nyugdíj - a munkanélküli járadékra való jogosultság kezdő napján hatályos - legkisebb összegének 90 százalékaival, felső határa pedig az így megállapított összeg kétszeresével. A munkanélküli járadéknak a megszüntetését követő 90 napon belül történő ismételt megállapítása esetén alsó határként az öregségi nyugdíjnak a korábbi jogosultság kezdő napján hatályos legkisebb összege 90 százaléka kell figyelembe venni. Ha az (1)-(3) bekezdés szerinti átlagkereset a munkanélküli járadék alsó határánál alacsonyabb, a munkanélküli járadék az átlagkeresettel megegyező összeg.

A munkanélküli járadék folyósításának időtartama

27. § (1) A munkanélküli járadék folyósításának időtartamát (a továbbiakban: folyósítási idő) - a 25. § (6) bekezdésében foglaltak figyelembevételével - annak az időtartamnak az alapulvételével kell megállapítani, amennyit a munkanélküli a munkanélkülivé válást megelőző négy év alatt munkaviszonyban töltött. A munkaviszony időtartamába nem

számítható be a munkaviszonynak az az időtartama, amely alatt a munkanélküli munkanélküli járadékban részesült. Az előbbieken meghatározott négyéves időtartam meghosszabbodik a következő időtartamokkal, vagy azok egy részével, ha ezen időtartamok alatt munkaviszony nem állt fenn:

a) a sor-, valamint tartalékos katonai szolgálat, továbbá a polgári szolgálat,

(2) A munkanélküli járadék folyósítási idejét az (1) bekezdés szerinti munkaviszony időtartamának alapulvételével kell kiszámítani oly módon, hogy **öt nap munkaviszony egy nap járadékfolyósítási időnek felel meg**. Ha a kiszámítás során töredéknapp keletkezik, a kerekítés szabályait kell alkalmazni.

(3) A munkanélküli járadék folyósításának leghosszabb időtartama 270 nap. Ez meghosszabbodhat a képzés 365. napjáig.

Jogtalanul segélyezettek: pl. fekete munkások

4. Pozitív diszkrimináció lehetősége: a munkaerőpiacon hátrányos helyzetben levőket többletjogosultságok illethetik meg.

2. § A foglalkoztatás elősegítése és a munkanélküliek ellátása során nem szabad hátrányos megkülönböztetést tenni a munkavállalók, munkanélküliek között nemük, koruk, fajuk, származásuk, vallásuk, politikai meggyőződésük és munkavállalói érdekképviselői szervezethez való tartozásuk miatt. E rendelkezés nem zárja ki azt, hogy a munkaerőpiacon hátrányos helyzetben levőket többletjogosultságok illessék meg.

A foglalkoztatási lehetőségek bővítését, a munkanélküliség megelőzését, valamint időtartamának csökkentését a foglalkoztatáspolitikai körébe nem tartozó eszközök alkalmazásával (pl. adókedvezmények biztosításával, továbbá területfejlesztési és a munkahelyteremtést támogató, elkülönített pénzalapok felhasználásával, az oktatási rendszer és a foglalkoztatáspolitikai összehangolásával) is elő kell segíteni.

5. Az önkormányzat szerepe: a munkanélküliek részére történő közhasznú foglalkoztatás szervezésében, valamint külön törvény szerint szervezi a rendszeres szociális segélyben részesíthető, aktív korú nem foglalkoztatott személyek foglalkoztatását.

6. Munkaerő-piaci szolgáltatások: (2) A munkaerő-piaci szolgáltatások formái a következők:

a) munkaerő-piaci és foglalkozási információ nyújtása,

b) munka-, pálya-, álláskeresési, rehabilitációs, helyi (térségi) foglalkoztatási tanácsadás,

c) munkaközvetítés.

Forrás: Munkaerőpiaci Alap

7. Támogatások:

- Képzési támogatás: 14.§(3) Képzési támogatásként
 - a) keresetkiegészítés vagy keresetpótló juttatás, valamint
 - b) a képzéssel kapcsolatos költségek megtérítése.
- Intenzív álláskeresés támogatása: költségtérítés.
- Munkanélküliek vállalkozóvá válásának elősegítése: + 6 hónapi járadék, képzési támogatás 50%.
- Foglalkoztatás bővítését szolgáló támogatások 1 évig a bér 50-100%-a.
- Közhasznú munkavégzés támogatása: a költségek 90%-ig.
- A foglalkoztatáshoz kapcsolódó járulékok átvállalása 1 évig.
- A megváltozott munkaképességű személyek foglalkoztatásának támogatása a Munkaerőpiaci alapból.
- Fiatal munkanélküliek foglalkoztatásának támogatása.
- Visszafizetési és megtérítési kötelezettség.

Nyugdíj előtti munkanélküli segély: A nyugdíj előtti munkanélküli segély összege megegyezik az öregségi nyugdíj mindenkor legkisebb összegének 80 százalékaival.

8. Pályakezdő munkanélküliek:

(5) A keresetpótló juttatás összege a munkanélküli járadéknak a képzési támogatás iránti kérelem benyújtásának időpontjában érvényes alsó határa. A keresetpótló juttatás pályakezdő munkanélküli esetében az előzőekben meghatározott összeg **20-40 százaléka között** állapítható meg.

c) munkabővítés.
Fontos Munkaerőpiaci Alap

7. Támogatások

- Képzési támogatás: 14 §(3) - Képzési támogatásként
- a) keresetkiegészítés vagy keresetpótló juttatás, valamint
- b) a képzéssel kapcsolatos költségek megtérítése
- Intenzív álláskeresés támogatása, költségtérítés
- Munkanélküliek vállalkozásba való belépésének elősegítése + 6 hónapi járulékok
- képzési támogatás 50%
- Foglalkoztatás bővítését szolgáló támogatások 1 évig a nettó 20-100%-ig
- Képzésben résztvevők munkaadójának támogatása, a költségek 90%-ig
- A foglalkoztatásban kapcsolódó járulékok átvállalása 1 évig
- A megváltozott munkaképességű személyek foglalkoztatásának támogatása a Munkaerőpiaci Alapból
- Fiatal munkanélküliek foglalkoztatásának támogatása
- Visszatérítési és megtérítési kötelezettség

nyugdíj előtti munkanélküli segély. A nyugdíj előtti munkanélküli segély összege meggyezik az összegű nyugdíj mindenkori legkisebb összegének 80 százalékával

8. Előnyök munkanélkülieknek

(2) A keresetpótló juttatás összege a munkanélküli járulékoknak a képzési támogatás iránti kötelezettség bevezetésének időpontjában érvényes alsó határa. A keresetpótló juttatás pályakezdő munkanélküli esetében az előzőekben meghatározott összeg 20-40 százaléka között állapítható meg.

9. Szociális ellátások, támogatások

Vázlat

1. Az ellátások, támogatások fajtái aszerint, hogy

- a. ki dönt az ellátásról,
- b. hogyan választják ki a támogatást:

- normatív,
- diszkrecionális.

2. Normatív támogatás:

- a jogalkotó dönt az ellátásról,
- szabályozott az eljárás, a feltételek, a mérték,
- jár/nem jár, kiszámítható,
- túllépheti a keretet,
- igazolások kellene,
- jogorvoslat csak jogsértés esetén.

3. Diszkrecionális támogatás:

- mérlegelési hatáskörben történik a döntés az adott szinten (állami, önkormányzati, közösségi),
- nem járandóság, adható,
- szubjektív elemek lehetnek: szempontok, testületek, bizottságok. Előkészítőként javaslatot tesznek.
- a keret mértékéig használható fel, csak felhatalmazással léphető túl,
- nem kiszámítható,
- tetszőlegesen alacsony összeg is megállapítható,
- nagy munka az előkészítés, pl. környezettanulmány,
- drága, sok előkészítő munkatárs kell,
- jogorvoslat, csak a szabályok megsértése esetén,
- értelmezési problémák: különösen indokolt, elsősorban stb.
- nem kényszeríthető ki.

4. Munkahelyi ellátások, járandóságok:

- jogszabály alapján, pl. Mtv
 - fizetett szabadság,
 - beteg szabadság,
 - minimálbér,
 - munkaruha.
- kollektív szerződés alapján, pl.
 - pótlékok,
 - külön biztosítás,
 - gk. használat,
 - üzemorvosi ellátás,
 - üzemi óvoda,
 - szolgálati lakás.
- humánpolitika: mit preferál a munkahely.

9. Szociális ellátások, támogatások

Vázlat

5. A támogatások formái:

a. pénzbeli: lehet, hogy csak az olcsót veszi meg, szegregálódás,

b. természetbeni:

- szolgáltatások útján, pl. szociális szolgálatok, szociális munkások
- termékekkel: pl. élelmiszer, ruházat, szociális juttatás

Valójában a szociális juttatás utalvánnyal (semmit nem fizet, vagy részösszeget fizet):

- tejjegy, élelmiszer-jegy, dohány,
- alkohol nem,
- általában csak meghatározott boltokban váltható be,
- elkötyavetyélhető.

6. A szolgáltatások formái:

- otthoni,
- intézményi: gyermekotthon, óvoda, bölcsőde, idősek otthona,
- egyéni,
- közösségi,

7. Hatásosság, hatékonyság: *szociális szolgálatok közötti összehasonlítás*

- mekkora a jogosultak, rászorulóknak köre, *Azaz, mikor van egy rászoruló, és mikor nem?*
- hányan maradtak ki a nyilvántartásból, nyilvántartási hibák,
- mekkora a család jövedelme,
- hol van a rászorultság határa (rétegenként, településenként),
- makro hatékonyság, melyikkel hatékonyabb, *indokoltabb, hatékonyabb, hatékonyabb, hatékonyabb*
- egészségvédelem,
- oktatás,
- lakás,
- munkakörülmények,
- egészségügy.

8. Az ellátás lehet: univerzális, szelektív. *módja*

- Az univerzális ellátás jellemzői: *általános, jellemző, nem kivétel*
- prevenciós szándék,
- integrációs szándék, *ne legyenek egymástól elválasztva (külön)*
- társadalmi felelősség, *Állami felelősség, egy-egy adott az univerzális*
- A szelektív ellátás jellemzői:
- egyéni felelősség: biztosítás *Valószínűleg a biztosítás, nem a szociális*
- feltételek megléte esetén, pl. munkahely, önrész,
- előtakarékosság, jövedelemigazolás,
- csak rászorultság esetén, jövedelem, vagyon szerint:
- megélhetési („means”) teszt alapján,
- érdem szerint, önhibáján kívüli esetben,
- megosztja a társadalmat,
- nagyobb a fajlagos költség,

9. Szociális ellátások, támogatások

Vázlat

-
- szűkös források esetén.

9. A finanszírozás módja: *három módja*

- közfinanszírozás: pl. közgyógyellátási ig. *államnak, köztársaságnak*
- magán finanszírozás: magam veszem meg az árut, *magán finanszírozás*
- vegyes finanszírozás, pl. gyógyszer vásárlás: *egyes részét az állam, egy részét a beteg fizeti meg*
 - egészségbiztosítás hozzájárulása, *egészségügyi biztosítás*
 - egyén hozzájárulása. *perszóna*

10. A támogatás időtartama lehet:

- határozott idejű, pl. *határozott idejű*
 - rokkantnyugdíj,
 - közgyógyellátás,
 - lakbérhozzájárulás.

- határozatlan idejű. *határozatlan idejű*

11. A támogatás lehet rendszeres és rendkívüli, rendszertelen.

12. Alkalmazott alapelvek:

- szubszidiaritás elve, *alulról felfelé*
 - indexálás, *az inflációhoz megfelelően korrigálva a korábbi támogatás mértékét*
 - kevésbé választhatóság elve, pl. munkanélküli segély,
 - érdemesség.
-

szükség esetén

- A finanszírozás módja: ...
- közfinanszírozás: pl. közgyógyellátás; ...
- magánfinanszírozás: magánvesztés meg az áru ...
- vegyes finanszírozás: pl. gyógyszer vásárlás ...
- egészségügyi szolgáltatás hozzájárulás ...
- önkéntes hozzájárulás ...

10. A támogatás időtartama lehet:

- a határozott időre, pl. ...
- időkorlát nélkül ...
- közgyógyellátás ...
- lakbérhozájárulás ...

11. A támogatás lehet rendszeres és rendkívüli, rendszeres:

11. A támogatás lehet rendszeres és rendkívüli, rendszeres:

12. Alkalmazott alapelvek:

- az ellátás célja ...
- az ellátás ...
- az ellátás ...
- az ellátás ...
- az ellátás ...

SZOCIÁLPOLITIKA

10. Nők, gyermekek, idősek.

Vázlat

1. Nők.

a. Hátrányos helyzet:

- munkavállalásnál, *előnyben részesítendő*
- bérezésnél, *az a munkahely, az a munkát végző nő, aki a munkahelyen dolgozik*
- vezetői beosztás betöltésénél *Kevesebb a nő vezető beosztásban, mint a férfiaknál*
- az elnőiesedett foglalkozások esetében alacsonyabb bér,
- otthoni munkavégzés. *előnyben részesítendő, az nem felel meg any. p. p. intézményi munkát otthon*

b. Esetenként indokolt lehet a pozitív diszkrimináció.

c. Támogatások:

- szülési szabadság *előnyben részesítendő*
- Anyasági támogatás
- GYES 1998. évi LXXXIV. tv.
 - a 3. év betöltéséig jár,
 - az öregségi nyugdíj legkisebb összege, 7% nyj,
- GYED
- GYET 3 vagy több gyermek esetén (a GYES folytatása a sokgyermekeseknél)
- Nevelési támogatás, 1998. évi LXXXIV. tv.
 - családi pótlék a ~~gyerek 3 éves kora után az iskolába menetelig,~~
 - ~~iskolázási támogatás a tanköteles kor~~ *igéig*
- Rendszeres gyermekvédelmi támogatás (egy főre jutó kereset kisebb, mint a min. ny.),
- Rendkívüli gyermekvédelmi támogatás önk. r. alapján,
- Ápolási díj 1993. évi III. tv.: 2-18 éves súlyosan fogyatékos, vagy tartósan beteg gyerek esetén (min. ny.),
- gyermektartásdíj megelőlegezése

GYES és GYET között választani az egyik, összegben van különbség

Nők leg. hoz-gyermek - 1994

SZOCIÁLPOLITIKA

10. Nők, gyermekek, idősek.

Vázlat

2. Gyermekek.

Gyermekeket ellátó intézmények:

- Védőnői szolgálat:
 - terhesség alatt terhesgondozás
 - szülés után havonta tanácsadás
- Házi gyermekorvosi ellátás
- Bölcsőde. 1997. XXXI. 1994/2 NM r.
20 hét után 3 év alattig, max. 4. év aug.31-ig.
 - napos bölcsőde: napi max. 12 órára
 - hetes bölcsőde: bentlakásos H-P du.-ig, ha otthon nem biztosítható az ellátás.
 - fizetett szolgáltatások lehetnek: bébihotel, béisitter, házi gyermekfelügyelet stb.

- Óvoda. 1993. LXXIX. tv.: 3. év betöltése után
- Nevelési tanácsadó: 3-18 éveseknek: érzelmi – értelmi – szociális fejlődésével, nevelésével, oktatásával kapcsolatos problémákkal foglalkozik.

Iskolaérettségi vizsgálat:

méri a gyermek fejlődését, iskolaérettségét:

- biológiai érettség (súly, mozgás rendezettsége, kez ügyesség)
- értelmi érettség (érzékelés, figyelem, emlékezet, gondolkodás, beszéd fejlettség)
- érzelmi érettség (feladatokhoz való hozzáállás, siker- és kudarctűrés)
- közösségi érettség (önállóság szintje, fegyelmezettség, alkalmazkodás)

- Logopédiai rendelés.
- Gyermekjóléti szolgálat:
 - tájékoztató a támogatásokról, az igénylésről, az intézményekről
 - támogatja családot a gyermek családon belüli nevelésében,
 - segít a családi konfliktusok megoldásában,
 - közreműködik a gyermekek veszélyeztetettségének megelőzésében, elhárításában (ellátatlanság, bántalmazás, kallódás esetén);
 - fogadja a panaszos gyereket, és segíti a probléma megoldását.
- Családsegítő szolgálat: egyéni, családi, szociális, lelki probléma esetén.
 - felvilágosítás, tájékoztatás,

SZOCIÁLPOLITIKA

10. Nők, gyermekek, idősek.

Vázlat

- életvezetési nehézség,
- lelki probléma,
- családi kapcsolatok javítása,
- gyermeknevelési gondok,
- beiskolázási, pályaválasztási tanácsadás,
- jogi tanácsadás,
- elhelyezkedési segítség.
- Iskola.
- Szabadidő központok, gyermek és ifjúsági házak.
- Gyermek és ifjúsági otthon.
- Gyermekvédelem: 1997. évi XXXI. tv.
 - a jegyző hatósági intézkedést hozhat:
 - családgondozó kirendelése,
 - kötelező napközis ellátás elrendelése,
 - helyettes szülőnél elhelyezés,
 - átmeneti otthonba elhelyezés 6 hónapig,
 - ideiglenes elhelyezés 30 napig más szülőnél, rokonnál, gyermekotthonban,
 - átmeneti nevelésbe vétel, a szülő fizeti,
 - bírósági határozattal tartós nevelésbe vétel örökbefogadáshoz, nevelőszülői családhoz, gyermekotthonba
 - utógondozás 1 évig az átmeneti és tartós nevelés megszűntetése esetén.
 - gyámhatósági eljárás, bírságolás, ha szülő nem működik együtt a szolgálattal.
- Otthonteremtési támogatás 1997. évi XXXI. tv.
 - állami gondozás után nagykorúvá vált kaphatja, ha vagyona nem haladja meg az öregségi nyugdíj legkisebb összegének 50-szeresét.
 - 24 éves korig igényelhető,
 - min. ny. 20-szorosa,
 - 3 éven túli nevelés esetén 30-szorosa,
 - 4 éven túli nevelés esetén 40-szerese,
 - 5 éven túli nevelés esetén 50-szerese,
 - 5 éves elidegenítési tilalom.

SZOCIÁLPOLITIKA

10. Nők, gyermekek, idősek.

Vázlat

3. Idősek.

3.1. Biztonsági tényezők:

- Egzisztenciális biztonság. Nyugdíjak értékállósága kell.
- Egészségi állapot javítása. 2/3-uk krónikus beteg, és szubjektív betegségtudat. - *gyógykezelés - a betegség elleni védelem*
- Társadalmi támasz, helyi közösségek: csökken a családok, barátok, szomszédok szerepe.
- 1993. évi III. törvény a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról

3.2. Szociális helyzet jellemzői: 1992-99

- népesség 25 %-a: nő az idősek aránya
- elszegényedési tendencia:
 - nő a szociális segélyért folyamodók száma: 3X,
 - közgyógyellátási igazolvány: 3X,
 - lakásfenntartási támogatás: 2X. Sok a díjhátralékos.
- romló egészségi állapot.
- az egészségügyi és a szociális rendszer külön van.

3.2. Ellátó intézmények.

Az otthonélést lehetővé tevő intézmények munkáját a Családsegítő Központ fogja össze.

3.2.1. Gondozási központok, nappali ellátás:

57/A. § (1) A települési önkormányzat az időskorúak alap- és nappali ellátásának biztosítására gondozási központot működtethet.

(2) A gondozási központ ellátja

- a) az idősek klubjának feladatait,
- b) az étkeztetést, a házi segítségnyújtást,
- c) az ellátási területen jelentkező gondozási igények felmérését, a gondozás megszervezését,
- d) a nappali ellátást nyújtó egyéb intézmények tevékenységének összehangolását.

(3) Az önkormányzat rendelete a gondozási központ részére a (2) bekezdésben meghatározott feladatokon túl egyéb gondozási feladatok ellátását is előírhatja.

- ✗ - Szociális étkeztetés: ebéd, vacsora, helyben, vagy házhoz szállítva,
- Idősek nappali ellátása, klubja: ebéd (térítéses), foglalkoztatás (tv, videó rádió, rendezvények szervezése), orvosi ellátás,

SZOCIÁLPOLITIKA

10. Nők, gyermekek, idősek.

Vázlat

vérnyomásmérés, szociális ügyek intézése, jogi tanácsadás, tisztálkodás,

- Házi gondozás: szakápolás, vagy szociális gondozás. Napi 4 óra lehet 96-tól

Az otthonápolás a nem állami szférában jelent meg, a társadalombiztosítás csak rövid ideig térít a kórház után.

- 75. § (1) A nappali ellátást nyújtó intézmények elsősorban a saját otthonukban élők részére biztosítanak lehetőséget a napközbeni tartózkodásra, étkezésre, társas kapcsolatokra, valamint az alapvető higiéniai szükségletek kielégítésére.

(2) Nappali ellátást nyújtó intézmény az idősek klubja, a fogyatékosok nappali intézménye, a szenvedélybetegek nappali intézménye, a pszichiátriai betegek nappali intézménye, továbbá a nappali melegedő.

76. § (1) Az idősek klubja a szociális és mentális támogatásra szoruló, önmaguk ellátására részben képes időskorúak napközbeni gondozására szolgál.

(2) Az idősek klubjába felvehető az a 18. életévét betöltött személy is, aki egészségi állapotára figyelemmel az (1) bekezdésben meghatározott támogatásra szorul.

Az otthoni gondozásból nem kielégülőket

3.2.2. 80.§ (3) Az átmeneti elhelyezést nyújtó intézmények típusai különösen

Átmeneti elhelyezést nyújtó intézmények típusai

b) az időskorúak gondozóháza;

c) a fogyatékosok gondozóháza;

d) pszichiátriai és szenvedélybetegek átmeneti otthona;

menedék helyek, ahol a betegek átmenetileg elhelyezkedhetnek

e) a hajléktalanok éjjeli menedékhelye és átmeneti szállása.

82. § Az idősek gondozóházába azok az időskorúak, valamint azok a 18. életévüket betöltött beteg személyek vehetők fel, akik önmagukról betegségük miatt vagy más okból otthonukban időlegesen nem képesek gondoskodni.

3.2.3. Lakóotthonok:

85/A. § (1) A lakóotthon olyan nyolc-tizenkettő, a külön jogszabályban meghatározott esetben tizennégy pszichiátriai beteget vagy fogyatékos személyt befogadó intézmény, amely az ellátást igénybe vevő részére életkorának, egészségi állapotának és önellátása mértékének megfelelő ellátást biztosít.

(2) A lakóotthonok típusai a következők:

a) a pszichiátriai betegek lakóotthona,

10. Nők, gyermekek, idősek.

Vázlat

b) a fogyatékos személyek lakóotthona. *lakóotthonok, amelyekben a személyek*

(3) A lakóotthonba az a személy helyezhető el, aki

a) önmaga ellátására részben képes és

b) lakóotthonba kerülése időpontjában a tizenhatodik életévét már betöltötte, de a reá irányadó öregségi nyugdíjkorhatárt még nem.

(4) A (3) bekezdésben meghatározott feltételektől kivételes esetben a külön jogszabályban meghatározottak szerint el lehet térni.

(5) A lakóotthonban elhelyezett személy részére szükség szerint étkeztetést, ruházattal, illetve textíliával való ellátást, mentális gondozást, a külön jogszabályban meghatározott egészségügyi ellátást, valamint az önálló életvitelhez szükséges feltételeket kell biztosítani.

3.2.4. Bentlakásos otthonok:

Nyugdíjasház: lehet önkormányzati, magán, alapítványi.

Lehet magántulajdonú, vagy bérlakás. 2-6 ágyas.

Kemény normák, szabályok, házirend: nyitva tartás, szolgáltatások ideje, viselkedési normák, tisztán tartás, vallásgyakorlás.

Állami normatíva és díjbevétel.

Idősek otthona (szociális otthon): rossz egészségi állapotú idősek jelentkezhetnek, vagy akik nem tudnak otthon élni.

Szakosított otthonok: pszichiátriai betegek otthona, fertőző betegek otthona, *alkalmi munkaadók otthona*

Az önkormányzatnál kell jelentkezni, orvosi javaslat, várólista, önkormányzati, vagy intézményvezetői beutaló az önkormányzat bérökijelölési joga alapján *beutaló jelölési jog*

- Nem állami szolgáltatók: karitativ, magán. *magánok, nem önkormányzati*

- Piaci szereplők: étkeztetés, házi szakápolás. *beutaló jelölési jog, várólista, önkormányzat*

3.3. Közgyógyellátás *egészségi jogon*

49. § (1) A szociálisan rászorult személy részére az egészségi állapot megőrzéséhez és helyreállításához kapcsolódó kiadásainak csökkentésére közgyógyellátási igazolvány (a továbbiakban: igazolvány) állítható ki.

(2) A közgyógyellátási igazolvánnyal rendelkező személy térítésmentesen jogosult a társadalombiztosítás által támogatott egyes gyógyszerekre és gyógyászati segédeszközökre, protetikai és fogszabályozó eszközökre, ideértve ez utóbbiak javításának költségeit is, valamint a járóbeteg szakellátás keretében gyógyfürdőben nyújtott fizioterápiás kezelésre (a továbbiakban együtt: gyógyszer).

50. § (1) Közgyógyellátásra jogosult

10. Nők, gyermekek, idősek.

Vázlat

a) a bentlakásos gyermek- és ifjúságvédelmi intézményben lakó, az átmeneti gondozott, az átmeneti és tartós nevelésbe vett kiskorú;

b) a 37/A. § (1) bekezdésének a) pontja szerint rendszeres szociális segélyben részesülő;

c) a pénzellátásban részesülő hadigondozott és a nemzeti gondozott;

d) a sorkatonai családi segélyben részesülő;

e) a központi szociális segélyben részesülő;

f) a rokkantsági járadékos;

g) az, aki I., II. csoportú rokkantsága alapján részesül nyugellátásban, baleseti nyugellátásban;

h) az, aki után szülője vagy eltartója magasabb összegű családi pótlékban részesül.

(2) A települési önkormányzat képviselő-testülete az (1) és (3) bekezdésben foglaltakon kívül annak is megállapíthatja a közgyógyellátásra való jogosultságát, aki szociálisan rászorult és gyógyszerköltsége olyan magas, hogy azt létfenntartása veszélyeztetése nélkül nem képes viselni.

(3) A települési önkormányzat jegyzője közgyógyellátásra való jogosultságot állapít meg egy év időtartamra - 1996. évben december 31-ig terjedő időre, illetve ha a jogosultságot 1996. július 1-jét követően állapították meg, hat hónap időtartamra - annak a személynek, akinek havi rendszeres gyógyszerköltsége az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének a 10%-át meghaladja, feltéve, hogy a családjában az egy főre jutó havi jövedelem nem éri el az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegét, egyedülélő esetén 150%-át.

(4) A közgyógyellátás keretében rendelhető, a 49. § (2) bekezdésében megjelölt körbe tartozó ellátásokat külön jogszabály tartalmazza.

(5) A jogosult számára kizárólag a személyes szükségletének kielégítéséhez szükséges gyógyszer rendelhető.

51. § (1) Az igazolványt a jogosult lakóhelye szerint illetékes jegyző állítja ki.

28/1993. (II. 17.) Korm. rendelet a közgyógyellátási igazolványról

1/A. § (1) Az Szt. 50. §-ának (3) bekezdése alapján a közgyógyellátási igazolványra való jogosultság megállapításához

a) a beteg háziorvosa, kezelőorvosa az "Orvosi Beutalás - Javaslat - Igazolás" (A.3510-64/a.r.sz.) formanyomtatványon a beteg kérésére igazolja a beteg részére havonta rendszeresen rendelt, az Szt. 49. §-

ának (2) bekezdése szerinti, a társadalombiztosítás által támogatott gyógyszerek (a továbbiakban: gyógyszer) megnevezését és mennyiségét,

b) a gyógyszer kiadója, illetve a szolgáltatást nyújtó intézmény (a továbbiakban együtt: gyógyszertár) az a) pont szerinti igazolás alapján a 2. számú mellékleten igazolja a beteg által fizetendő gyógyszerköltség összegét.

11. Marginális helyzetű csoportok.

Vázlat

1. A marginális helyzet jellemzői.

- **Halmozottan hátrányos helyzet:** öröklött, vagy gyermekkorban szerzett testi, szellemi sérülések, traumák, rossz települési, lakásviszonyok, zülalt társas kapcsolatok, munkanélküliség, normasértő viselkedés.
- **Sodródás** egy elkülönült, kítaszított, megbélyegzett csoportba, helyzetbe.
- megtanulják a deviáns szerepeket, ezzel elvágják a szálakat, a visszajutást lehetővé tevő szálakat.
- A társadalomban még nincsenek meg a segítséget nyújtani képes erők.
- Marginális helyzetű csoportok különösen:
 1. A cigányság (egy részük)
 2. Hajléktalanok
 3. A menekültek, menedékesek
 4. Deviánsok (Bűnelkövetők, alkoholisták, drogosok, öngyilkossági kísérleten átesettek)
 5. Az állami gondozó intézetekből kikerülők (egy részük)
 6. Testi, szellemi fogyatékosok

2. A cigányság.

- 89 előtt sokan elvégezték a 8 osztályt, lakáshoz, munkához jutottak.
- 89 után sokan kiszorultak a munkaerő piacról. 93-ban 40 %-uk elvesztette a korábbi állását. 94-ben 73 %-uk szegény volt. A családok 2/3-a él az átlagjövedelem 60 %-a alatt.
- Munkaerőpiaci diszkrimináció.
- Törekvések: képzés csak kis hányadnál valósul meg, közhasznú foglalkoztatás, az oktatás rendszere jelenleg még konzervál.

3. Hajléktalanok.

- Számuk Budapesten 96-ban kb 10 ezer, országosan 30-50 ezer lehetett.
- Típusai. elszökött fiatalok, intézetből kikerülők, alkoholisták, drogosok, bűnözők, munkanélküliek, idős, leépült, csavargó életvitelűek, kilakoltatottak.
- Személyes gondoskodást nyújtó ellátások (jogszályban meghatározott önkormányzatok kötelesek működtetni, igénybevétele térítésmentes):
 - éjjeli menedékhely és átmeneti szállás,
 - nappali melegedő.
- Egyházi, karitatív szervezetek, alapítványok. Főként természetbeni szolgáltatások: átmeneti szállás, étkeztetés, eu. ellátás, ruházat, érdekvédelem.
- nincs nyilvántartás, rossz egészségi állapot, gyakori munkaképtelenség.
- Célok: átmeneti elhelyezés bővítése, nélkülözés csökkentése.

11. Marginális helyzetű csoportok.

Vázlat

4. A menekültek, menedékesek

- Forrás: főként a romániai és a dél-szláv események.
- Döntő többségük szegény helyzetű. pénztelenség, szakképzetlenek, rossz egészségi állapot, sok gyerek.
- A Genfi Egyezményt és az 1967-es kiegészítést 1989-ben fogadta el a parlament.
- Kb. 150 ezer fő 1989 óta, 4500 fő kapott menekült státuszt.
- A menedékesek jogilag külföldinek számítanak, átmenetileg vannak itt, pl. dlélszlávok. Állami támogatásuk napi 1200 Ft (1997). Az ENSZ Menekültügyi Főbiztossága évi 250-300 millió Ft támogatást ad. Elhelyezésük kötelező (menekült táborok, átmeneti szállások)

4. Deviánsok (Bűnelkövetők, alkoholisták, drogosok, öngyilkossági kísérleten átesettek)

- **Deviancia:** olyan magatartásmód, amely sérti az általánosan elfogadott normákat, és a társadalom többségének elítélésével találkozhat. Folyamat, amely tartalmazza a normasértő cselekedeteket és a minősítésük gyakorlatát (kontroll intézmények, önminősítés).
- **Beavatkozás célja:** megelőzés, egyéni kezelés, diszkrimináció mérséklése, rehabilitáció. Szükséges az együttműködésük, nehéz valakinek akarata ellenére segíteni.
- A deviancia dimenziói:
 - a. jogi normákat sért (=bűnözés), és/vagy erkölcsi normákat sért,
 - b. intézményesült (=kiforrott, vagy nem) viselkedésmód pl. bűnöző, alkoholista, vagy nem, pl. számítóképes bűnözés.
 - c. a normasértés irányultsága: pl. innovatív deviancia, ha eredményesnek bizonyul,
 - d. megnyilvánulási formája szerint:
 - tett deviancia: normasértő cselekedet,
 - fizikai deviancia: születéskori testi, szellemi rendellenesség, baleset következtében bekövetkező sérülés, rokkantság.
- A devianciák az integráltság függvényében változnak.
Durkheim: pl. gyors változások következtében az **integráció zavara** következik be. **Anómia:** =értékválság, értéknélküliség. A bűnözés teljesen normális jelenség, amíg egy bizonyos arányszám alatt marad, vagy amíg létezésének feltételei fennállnak.
Merton: a deviancia a kulturális struktúra (**célok, értékek**) zavarából fakad. Egyes csoportok számára nincsenek meg a célok (siker, anyagi javak) eléréséhez szükséges eszközök (**tudás, szakképzettség, kapcsolatok**), így **tiltott eszközökhöz fordulnak**, ha az hatékony.

11. Marginális helyzetű csoportok.

Vázlat

Megkezdődik az „eltompulás” folyamata.

Aggleton: testi, lelki sérülés és értékzavarral teli folyamat találkozása.

- A deviánsok szociális ellátása.

Megelőzés, kezelés, ellátás, utógondozás.

Megelőzés: szociális helyzet javítása, szocializáció segítése a családban, iskolában, szakemberképzés, jogalkotásban, pl. ha betegség, akkor ne legyen súlyosbító tényező.

- **A bűnelkövetők szociális kezelése.**

érdekvédelem: szociális juttatások,

egészségi állapot javítása: tisztálkodás, orvosi ellátás,

műveltségi szint emelése: börtöniskola, szakképzés,

kapcsolatépítés, tartás a családdal, leendő munkahellyel,

anyagi helyzet javítása, kereset.

- **Alkoholisták, drogosok ellátása.**

táplálkozás (szomjas lesz), konfliktusmegoldás következménye.

Szenvedély leépítése, személyiség felépítése és integrálódásának elősegítése.

A kezelés intézményei: állami, egészségügyi, egyházi, társadalmi, tömegkommunikáció.

- **Öngyilkossággal összefüggő ellátások.**

Megelőzés, pl. családsegítés, lelki telefonos szolgálatok, egyedülállók

támogatása, kapcsolatok, odafigyelés, kulturális szokás is lehet az

öngyilkosság pl. „legfeljebb felkötöm magam”. Az öngyilkosságra utalás

gyakran komoly jelzés. Egyházi közösség szerepe.

5. Az állami gondozó intézetekből kikerülők.

Otthonteremtési támogatás.

Feltételei: ~~- szükséges legalább 2 éves nevelésbe vétel a nagykorúságig.~~

- készpénz és ingatlanvagyon értéke legfeljebb a minimális nyugdíj 50-szerese lehet.

Felhasználható:

- lakásvásárlás, bővítés,
- bérlakás, albérlet bérleti díja,
- lakáscélú előtakarékoság,
- lakáscélú törlesztőrészlet fizetése.

6. Testi, szellemi fogyatékosok

12. Szociálpolitikai intézményrendszer

Vázlat

- 4.2. A juttatásokat a **kollektív szerződés** tartalmazza.
- 4.3. A juttatások mérséklék a lakóterületi hiányokat.
- óvoda, bölcsőde,
 - oktatás, átképzés, továbbképzés,
 - sport,
 - lakás,
 - munkahelyi rehabilitáció,
 - üzemorvosi ellátás,
 - munkásszálló,
 - üdültetés,
 - munkakörülmények javítása,
 - egyéb juttatások.
- 4.4. Az adórendszer szabályozza, hogy a béreket vagy a szolgáltatásokat terheli nagyobb adó.
- 4.5. A szakszervezet szerepe: a juttatások egy részét a vállalat fizeti és a szakszervezet osztja el.
5. Társadalmi szervezetek, egyházak, karitatív szervezetek, non-profit és közhasznú szervezetek, alapítványok.
- 5.1. Részvétel az érdekegyeztetésben, pl.
Nyugdíjasok Országos Egyesülete,
Nyugdíjasok Polgári egyesülete,
Nagycsaládosok Egyesülete, stb.
- 5.2. Közreműködhetnek az állami szociálpolitika megvalósításában, pl. átadott költségvetési pénzek felhasználásával, elosztásával.
Számos esetben hatékonyabb a tevékenység,
politikailag semlegesebb (közhasznú és kiemelten közhasznú szervezetek).
- 5.3. Kiegészítik az állami szociálpolitikát, különösen a hátrányos helyzetű csoportok esetében, pl.
- fogyatékosok,
 - mozgássérültek,
 - sajátos oktatás, képzések.
6. További, szociálpolitikai szerepet is ellátó intézmények:
- művelődési intézmények,
 - közoktatási intézmények,
 - lakásügy, hajléktalanszállók,
 - munkanélküliek ellátása,
 - érdekegyeztető tanácsok,
 - személyes szolgálatok, szociális vállalkozások.

12. Szociálpolitikai intézményrendszer

Vázlat

Intézményrendszer:

1. Állam.
2. Önkormányzatok.
3. Társadalombiztosítás.
4. Társas vállalkozások (vállalatok).
5. Társadalmi szervezetek, egyházak, karitatív szervezetek.

1. Az állam szerepe.

- 1.1. Szociális jogalkotás, amely tartalmazza az intézmények
 - kötelezettségeit (normatív támogatások megállapítása),
 - jogait,
 - feladatait,
 - a szankciókat.
- 1.2. Prioritások megfogalmazása, pl. céltámogatások, szerződéses megállapodások.
- 1.3. Koordináció: ESzCsM
 - foglalkoztatás,
 - lakáspolitikai,
 - oktatás,
 - ár, bér politika,
 - adóügy.
- 1.4. Szociálpolitikai szakemberképzés.
- 1.5. Szociálpolitikai információs adatbázis.

2. Önkormányzatok.

- 2.1. Szociális rendelet alkotás.
- 2.2. Szociális infrastruktúra létesítése, fenntartása.
- 2.3. Szociális igazgatás.

- hatósági és intézményi felügyeleti eszközök:
 - felnőtt, gyermek- és ifjúságvédelem,
 - gyámügy.
- egyéni elbírálás alapján nyújtott segélyezés,
- egészségügyi alapellátás,
- szociális gondozó hálózat, családsegítő központok, stb.

3. Társadalombiztosítás: kötelező nyugdíj és egészségbiztosítás.

- Forrásai: - járulékok, tagdíjak,
- költségvetési eszközök,
- egyéb befizetések.

4. Társas vállalkozások (vállalatok), munkáltatók.

- 4.1. A vállalati szociálpolitika profit orientált, a vállalat hosszú távú céljaihoz igazodik.

13. Szociálpolitika az Európai Unióban.

Vázlat

1. Az európai integráció célja, története

Cél: a gazdasági versenyképesség javítása, főként az USA-val szemben.

Története:

1957. Római szerződés, 6 ország (Belgium, Franciaország, Hollandia, Luxemburg, Németország, Olaszország), EGK = Közös Piac.

1961. Európai Szociális Charta. *becsült dokumentó jegyzőkönyv*

1973. Dánia, Nagy-Britannia, Írország

1979. Európai Monetáris Rendszer: ECU. EU Parlamenti választások.

1981. Görögország.

1986. Spanyolország, Portugália.

1987. Az Európai Szociális Charta kibővül az Európai Egyezményvel.

1988. Az Európai Szociális Charta kibővül a Kiegészítő jegyzőkönyvvel

1991. Munkavállalók Európai Cartája: 380 milliós piac.

1993. Maastrichti Szerződés: európai polgár státusz.

1995. Ausztria, Finnország, Svédország.

1997. Amsterdami Szerződés: euró 1999-től, Európai Szociális Charta megerősítése.

1998-tól megkezdődnek a tárgyalások a kelet-európai országokkal.

1999. Euró.

2002. Egységes valuta az euró.

2. Az Európai Szociális Charta kiegészítő jkv. legfontosabb ajánlásai:

2.1. A foglalkoztatáshoz kapcsolódó jogok:

- a munkához kapcsolódó jogok (munkához való jog [=tegyenek erőfeszítéseket a teljes foglalkoztatásért, munkanélküli ellátás], foglalkozás szabad megválasztása, egészséges, biztonságos munkafeltételek),
- ingyenes munkaerő-piaci szolgáltatás,
- biztonságos és egészséges munkafeltételek,
- a fizetett szabadság pénzzel nem megváltható,
- szakszervezeti jogok, kollektív alkuhoz való jog,
- a tisztességes díjazáshoz való jog (tisztas életszínvonalat biztosítson [a minimálbér érje el a nettó átlagkereset 68%-t], túlmunka emelt díjazása, férfi és női munka egyenlő díjazása),
- szakképesítéssel (képzés, továbbképzés) kapcsolatos jogok,
- szabad munkaerőáramlással kapcsolatos jogok,
- bevándorló munkások és családjuk védelemhez való joga.

2.2. Szociális kohézió: *nőkben nőkre helyezett méltóság*

- a társadalombiztosítással kapcsolatos jogok,
- a társadalombiztosításhoz való jog,

13. Szociálpolitika az Európai Unióban.

Vázlat

- szociális és egészségügyi segítséghez fűződő jogok,
- a család jogi, gazdasági és szociális védelméhez kapcsolódó jogok,
- a család, az anyák, a gyermekek és a fiatalok védelme. A család a társadalom alapvető egysége. Az egyes államok értékelhető színvonalú erőfeszítéseket tegyenek ennek érdekében. Pozitív intézkedések szükségesek az árva, hajléktalan, bűnöző gyermekek és a leánynyák védelme érdekében, pl intézmények létrehozása, működtetése.
- az idősök joga a szociális védelemre: megfelelő anyagiforrások, tisztas életszínvonal, szolgáltatások, kedvezmények biztosítása, megfelelő lakás, egészségügyi gondozás.
- a szociális jóléti szolgáltatásokból való részesülés joga. A fogyatékos személyek, az erőszak áldozatai, aszenvédélybetegek, a hajléktalanok, az egykori elítéltek, a felbomlott családok gyermekei, a menekültektanácsadó jellegű, egyénre szabott szolgáltatások a kirekesztődés megelőzésére, illetőleg csökkentésére.

2.3. A hátrányos megkülönböztetés, a diszkrimináció tilalma.

- diszkrimináció, szociális kirekesztés: "azonos mérce alkalmazása eltérő helyzetű egyének vagy csoportok, illetve eltérő mérce alkalmazása azonos helyzetű egyének vagy csoportok esetében",
- diszkrimináció, diszkriminálás;
- közvetett diszkrimináció: a többi csoporthoz vagy egyénhez viszonyítva hátrányos helyzetbe kerül, pl. a romaszemélyek iskolázottsági szintje lényegesen alacsonyabb, a sérül emberekkel szembeni hátrányos megkülönböztetés.
- nem, kor, nemzetiség, vallás, politikai meggyőződés szerinti megkülönböztetés tilalma, a nemek esélyegyenlősége a munkavállalás terén,
- fogyatékoság miatti hátrány tilalma.

2.4. A rendelkezések betartását a Szociális Jogok Európai Bizottsága ellenőrzi, különösen a fiatalok, idősök, tartós munkanélküliek esetében.

3. Szociális Fejlesztési Alap: a munkanélküliek, hajléktalanok, menekültek támogatásának programjait segíti.

4. Európai Szociális Alap: csökkenteni kell az egyenlőtlenségeket a tagállamokon belül és a tagállamok között.

- Elmaradt régiók: a GDP nem haladja meg az uniós átlag 75 %-t,
- Az ESZA megkönnyíti az elhelyezkedést, mobilitást főként a szakképzés, átképzés által:
 - = szakképzési és újraletelepedési segély,
 - = ideiglenes segély leépítéseknél,segíti a szakmai és földrajzi mobilitást.